

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **M. H.**, narozen dne X
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2019, č. j. MPSV-2019/118865-421/1,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) odeslanou e-mailem bez uznávaného podpisu dne 17. 11. 2019 a následujícího dne potvrzenou předložením originálu podání napadá žalobce rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2019, č. j. MPSV-2019/118865-421/1 (dále jen „napadené rozhodnutí“), a navrhuje jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v P. (dále jen „úřad práce“) ze dne 21. 5. 2019, č. j. MEA-750/2019-K (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce rozhodl podle § 30 odst. 2 písm. f) a odst. 3 a § 31 písm. e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 210/2019 Sb. (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) o vyřazení žalobce z evidence uchazečů o zaměstnání.

2. Žalobce v žalobě namítá, že žalovaný si neobstaral dostatek podkladů pro svůj závěr, že měl žalobce zmařit svůj nástup do zaměstnání. Správní spis totiž neobsahuje žádnou pracovní smlouvu, jelikož potenciální zaměstnavatel ji odmítl se žalobcem uzavřít a žádná pracovní smlouva tak neexistuje.
3. Žalobce dále zpochybňuje, že by mařil součinnost s úřadem práce tím, že částku 500 Kč vyplacenou dne 11. 4. 2019 nevyužil k úhradě vstupní lékařské prohlídky. Namítá, že vyplacená částka představovala dávku příspěvku na živobytí, jejíž vynaložení na vstupní lékařskou prohlídku po něm nemohl úřad práce vyžadovat, protože vstupní lékařská prohlídka není základní životní potřebou, tj. skutečností, bez níž by člověk nemohl existovat. Žalobce jako osoba v hmotné nouzi nedisponoval dostatečnou hotovostí na to, aby mohl požadovanou lékařskou prohlídku absolvovat, objektivně tedy neměl prostor pro rozhodnutí, zda ji absolvuje či nikoliv. Nedostatek prostředků na vstupní lékařskou prohlídku se pokusil překonat postupem, jenž mu navrhla referenta a vedoucí oddělení úseku zaměstnanosti úřadu práce, tj. žádostí o přímou peněžitou pomoc na oddělení hmotné nouze, ale tato žádost mu byla zamítnuta.
4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě nejprve zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení. Dále uvedl, že absence pracovní smlouvy ve správním spise (jíž žalobce ve správním řízení neargumentoval) je zcela pochopitelná, neboť podle § 32 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 333/2018 Sb. (dále jen „zákoník práce“) je zaměstnavatel povinen zajistit, aby se fyzická osoba před vznikem pracovního poměru podrobila vstupní lékařské prohlídce v případech stanovených zvláštním právním předpisem, a tímto zvláštním předpisem je § 59 odst. 1 písm. b) zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění zákona č. 310/2017 Sb. (dále jen „zákon o specifických zdravotních službách“), který stanoví zaměstnavateli povinnost vstupní lékařskou prohlídku zajistit vždy před vznikem pracovního poměru. Ostatně neuzavření pracovní smlouvy je právě důvodem vyřazení žalobce z evidence uchazečů o zaměstnání v situaci, kdy ze spisové dokumentace je zjevný projev vůle žalobce do zaměstnání přijmout. K tomu nedošlo právě v důsledku toho, že žalobce neabsolvoval vstupní lékařskou prohlídku. Pokud by pracovní smlouva byla uzavřena, bylo by absurdní vyvozovat maření nástupu žalobce do zaměstnání.
5. K druhé části žalobní argumentace žalovaný poukazuje na to, že podle protokolu ze dne 10. 4. 2019 žalobce požádal o vyplacení příspěvku na živobytí v hotovosti v rozsahu částky 500 Kč právě z důvodu vstupní lékařské prohlídky, přičemž výdajový pokladní doklad ze dne 11. 4. 2019 potvrzuje, že žalobci byla v hotovosti vyplacena právě tato částka. Žalobce tedy v rozhodné době disponoval potřebnou finanční částkou a bylo na jeho rozhodnutí, zda tuto částku na vstupní lékařskou prohlídku skutečně použije. V absolvování vstupní lékařské prohlídky tak žalobci nebránila objektivní překážka, přičemž tato částka měla být použita právě na ni, neboť nástupem do zaměstnání by byl naplněn smysl vedení žalobce v evidenci uchazečů o práci a následně by došlo též k vyřešení nepříznivé finanční situace žalobce. V případě uchazeče o práci, zejména pak v případě dlouhodobé evidence, lze podle žalovaného oprávněně očekávat maximální snahu o nalezení zaměstnání. Navíc zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) nestanoví, že příspěvek na živobytí může být použit pouze na úhradu základních životních potřeb ve smyslu předkládaném žalobcem, resp. tento zákon ani zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění zákona č. 377/2015 Sb. (dále jen „zákon o životním minimu“) výslovně základní životní potřeby nedefinuje, přičemž podle žalovaného náklady spojené s nástupem do zaměstnání lze podřadit pod

okruh potřeb, jež by měly být z příspěvku na živobytí hrazeny, neboť takové náklady přímo souvisí s řešením nepříznivé životní situace, v níž se žalobce nachází. Žalovaný dále poukazuje i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, č. j. 6 Ads 62/2010-69, podle nějž tvrzený nedostatek finančních prostředků jako důvod neabsolvování vstupní lékařské prohlídky neobstojí a nelze jej podřadit pod vážné důvody podle § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti, které by opravňovaly uchazeče k odmítnutí nastoupit do zprostředkovaného zaměstnání. Žalovaný proto uzavírá, že žalobce měl poté, co obdržel částku 500 Kč, absolvovat vstupní lékařskou prohlídku a následně učinit další kroky nezbytné k nástupu do zaměstnání. Pokud tak neučinil, naplnil skutkovou podstatu maření součinnosti s úřadem práce ve smyslu § 31 písm. e) zákona o zaměstnanosti. S ohledem na uvedené proto žalovaný navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

6. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 27. 5. 2015 žádost o zprostředkování zaměstnání. Při té příležitosti byl též seznámen s písemným poučením o povinnostech uchazeče o zaměstnání a posléze byl opakovaně poučován o změnách těchto povinností v souvislosti s nabytím účinnosti novel zákona o zaměstnanosti. Žalobci byly opakovaně zprostředkovávány nabídky zaměstnání, prvních několik let odpovídajících jeho dosavadní praxi a vzdělání, avšak žalobce opakovaně dokládal, že nebyl vybrán, v posledním roce pak mu byla zprostředkovávána již i zaměstnání vyžadující nižší či žádnou kvalifikaci. Žalobce reagoval námitkou podjatosti, bylo mu však vysvětleno (k odvolání i žalovaným), že s ohledem na dlouhodobou neuplatnitelnost žalobce na trhu práce nelze již trvat na dodržení požadavků žalobce na podobu nabízeného zaměstnání. Žalobci byla zprostředkovávána i účast na školeních či rekvalifikačním kurzu, tyto nabídky však zpravidla nevyužil.
7. Podle ručně psaných záznamů (podepsaných žalobcem) v kontaktním listě uchazeče o zaměstnání žalobce dne 4. 4. 2019 uvedl, že byl přizván na dvě pracovní pozice, mezi nimi bylo zaměstnání u společnosti M. F. P. s.r.o., IČO X, (dále jen „M.“), do nějž má nastoupit od 15. 4. 2019. Na obě pozice by měl doložit zaměstnavateli vstupní zdravotní posudek. Žalobce sdělil, že bude žádat na oddělení hmotné nouze o přímou finanční pomoc na úhradu zdravotní prohlídky. Při té příležitosti byly žalobci zprostředkovány i další nabídky zaměstnání. Dne 18. 4. 2019 podle dalšího zápisu žalobce doložil, že mu nebyla oddělením hmotné nouze vyplacena peněžitá pomoc na zdravotní prohlídku nutnou pro nástup do zaměstnání u M. na pracovní pozici montážního dělníka. Při této příležitosti byl žalobce seznámen se zahájením správního řízení z důvodu maření nástupu do zaměstnání u M.. Žalobce, který si průběh jednání zvukově zaznamenával, k tomuto písemnému záznamu vlastní rukou připsal, že záznam považuje za „*nepravdivý, subjektivní, klamavý a lživý*“ s tím, že předložil žádost o mimořádnou okamžitou pomoc ze dne 8. 4. 2019 a vyrozumění úřadu práce ze dne 12. 4. 2019 o nepřiznání této dávky. Dávka mu tedy vyplacena nebyla (na to bylo reagováno opravou záznamu, v němž bylo původně uvedeno, že peněžitá pomoc žalobci vyplacena byla). Tvrzení, že žalobce mařil nástup do zaměstnání, je podle něj lží, neboť takový závěr dosud neučinil žádný soud.
8. Ve spise je založena doporučenka žalobce k přijetí do zaměstnání u M. na pozici montážního dělníka výrobků z kombinovaných materiálů, v níž bylo dne 28. 3. 2019 společností M. potvrzeno, že žalobce byl od 15. 4. 2019 přijat na tuto pozici. Dále je obsahem spisu kopie protokolu o ústním jednání se žalobcem uskutečněném dne 10. 4. 2019 ve 14:00 hodin na úřadu práce ve věci dávek příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, v němž bylo mj. uvedeno, že žalobce požaduje vyplacení části živobytí ve výši 500 Kč v hotovosti z důvodu vstupní lékařské prohlídky. Připojena je dále kopie

výdajového pokladního dokladu, v němž žalobce svým podpisem (k němuž připsal údaj „*ŘÁDNÁ DÁVKA – PnŽ*“) potvrdil dne 11. 4. 2019 převzetí částky 500 Kč v hotovosti jakožto výplaty dávky hmotné nouze. Dne 11. 4. 2019 byl dále žalobci zaslán e-mail, jímž byl informován o tom, že u souběžně projednávaného zaměstnání zaměstnavatel sdělil, že o žalobce nemá zájem, a že tedy má žalobce považovat doporučenku k zaměstnání u T. s. m. M. za vyřízenou.

9. Dne 7. 5. 2019 úřad práce žalobci doručil oznámení o zahájení správního řízení z moci úřední ve věci jeho vyřazení z evidence uchazečů o práci pro maření součinnosti s úřadem práce bez vážného důvodu, v němž žalobce poučil o jeho procesních právech a povinnostech a poukázal na to, že si žalobce nevyřídil pro zaměstnání u M. vstupní lékařskou prohlídku s odkazem na finanční důvody, čímž naplnil skutkovou podstatu uvedenou v § 30 odst. 2 písm. f) a odst. 3 a § 31 písm. e) zákona o zaměstnanosti.
10. Žalobce se dne 10. 5. 2019 vyjádřil k podkladům rozhodnutí tak, že popsal, jak mu byla dne 25. 3. 2019 referentkou úřadu práce nabídnuta dvě pracovní místa odpovídající základnímu vzdělání a jak se dne 28. 3. 2019 dostavil na schůzku s M. do budovy úřadu práce, kde mu bylo potvrzeno přijetí do zaměstnání, ačkoliv přijat nebyl, protože nebyla uzavřena pracovní smlouva (dokonce mu ani nebyla předložena). Dostavil se též dne 2. 4. 2019 do M., kde mu bylo řečeno, ať si vyřídí vstupní lékařskou prohlídku. Na jeho sdělení, že potřebuje 500 Kč na její úhradu, se ale dozvěděl, že teď mu peníze nedají a že mu je možná dají (a možná taky ne) zpětně. Bylo mu též sděleno, že pracovní smlouvu s ním uzavřou až poté, co si zařídí vstupní lékařskou prohlídku (možná a možná taky ne). Obdobně to podle něj probíhalo dne 3. 4. 2019 při jeho dostavení se k druhému zaměstnavateli (T. s. m. M.). Dále žalobce uváděl, že dne 4. 4. 2019 referentce úřadu práce uvedl, že nemá potřebných 1 000 Kč na úhradu dvou vstupních lékařských prohlídek, na což mu nejprve uvedla, že jako uchazeč o práci má povinnost mít hotovost na lékařské prohlídky, a po poradě s vedoucí oddělení se opravila tak, že si má žalobce požádat o přímou peněžitou pomoc. Dne 8. 4. 2019 proto žalobce na úřadu práce požádal o mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 1 000 Kč na úhradu dvou vstupních lékařských prohlídek, což následně sdělil též příslušné referentce dne 11. 4. 2019 při jednání, na němž byl doporučen na další tři pracovní místa. Dne 12. 4. 2019 byl ale úřadem práce písemně vyrozuměn o tom, že se mu dávka mimořádné okamžité pomoci nepřiznává, což příslušné referentce sdělil na jednání dne 18. 4. 2019, ale po diskusi s vedoucí oddělení zaměstnanosti mu bylo uvedeno, že dojde k zahájení správního řízení o vyřazení z evidence. Žalobce přitom namítl, že zaměstnání mu zjevně nebylo zprostředkováno a zjevně ani nebylo vhodné a též že jako osoba v hmotné nouzi si nebyl schopen vytvořit finanční rezervu na vstupní lékařské prohlídky, zejména když ani nebylo jasné, kolik lékařských prohlídek v jaké ceně a kdy v budoucnosti bude třeba. Dále pak žalobce poukázal na nepříznivé ekonomické dopady, které by pro něj vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání mělo.
11. Dne 21. 5. 2019 úřad práce prvostupňovým rozhodnutím žalobce vyřadil podle § 30 odst. 2 písm. f) a odst. 3 a § 31 písm. e) zákona o zaměstnanosti z evidence uchazečů o práci pro maření součinnosti s úřadem práce bez vážného důvodu. V odůvodnění úřad práce konstatoval, že podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání žalobce deklaroval, že chce a může pracovat a že se o práci uchází. Úřad práce žalobci zprostředkoval u M. vhodné zaměstnání ve smyslu § 20 zákona o zaměstnanosti, jež respektovalo jeho zdravotní stav, přičemž k jeho kvalifikaci a schopnostem postačuje pouze přihlížet, neboť tak lze nabízet širší paletu pracovních míst, a sladit tak nabídku a poptávku po pracovních místech. Je přitom v osobním zájmu každého uchazeče o zaměstnání, aby měl vytvořenou finanční

rezervu na cestu na stanovené termíny jednání do zprostředkovaného zaměstnání, a proto nedostatek finančních prostředků nemůže představovat vážný důvod ve smyslu § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti. Pokud jde o doporučenku do zaměstnání u T. s. m. M., po obdržení e-mailu od tohoto zaměstnavatele, že nemají o žalobce zájem, byl žalobci zaslán e-mail, že již toto zaměstnání nemusí projednávat. Tuto vstupní lékařskou prohlídku tudíž nemusel zařizovat, o čemž byl informován. Na zařízení vstupní lékařské prohlídky oddělení hmotné nouze žalobci dne 11. 4. 2019 proplatilo částku 500 Kč z dávky živobytí, tyto finanční prostředky však žalobce na úhradu vstupní lékařské prohlídky neuhradil a do zaměstnání u M. nenastoupil. Žalobce ale podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání přijal závazek plnit své povinnosti uchazeče o zaměstnání, přičemž zákon o zaměstnanosti neupravuje možnost odstranění tvrdosti zákona, naopak zakotvuje vyřazení z evidence uchazečů ihned poté, co se uchazeč dopustil jednání uvedeného v § 30 a § 31 tohoto zákona, aniž by bylo nutné opakované porušování povinnosti a aniž by bylo nutné prokázání úmyslu (postačí i nedbalost). Měl-li žalobce možnost získat zaměstnání, z něž by měl pravidelný příjem, byl povinen doporučené zaměstnání akceptovat a učinit vše pro to, aby bylo realizováno. Úřad práce proto jednání žalobce vyhodnotil jako maření součinnosti a vyřadil jej z evidence uchazečů o zaměstnání.

12. Žalobce se proti rozhodnutí odvolal a argumentoval totožně jako ve vyjádření k podkladům pro rozhodnutí, přičemž v závěru dodal (bez bližší specifikace), že není pravdou, že by byl přijat na pracovní místo od 15. 4. 2019, že by mu úřad práce zprostředkoval nástup do vhodného zaměstnání (nebylo vhodné), že by uváděl důvody, které mu nedovolují zaměstnání přijmout nebo že by mu dne 11. 4. 2019 oddělení hmotné nouze proplatilo 500 Kč z dávky na živobytí za zařízení a zaplacení vstupní lékařské prohlídky. Žalobci není jasné, co mohl učinit více a trvá na tom, že nezmařil nástup do zaměstnání ani nemaří součinnost s úřadem práce.
13. Žalovaný napadeným rozhodnutím dne 9. 9. 2019 odvolání žalobce zamítl a potvrdil prvostupňové rozhodnutí, přičemž v odůvodnění konstatoval, že žalobci byla dne 18. 3. 2019 uložena povinnost projednat nabízené zaměstnání, do něž byl dle záznamu v doporučenke přijat ode dne 15. 4. 2019, ale dle svého vyjádření si musel zařídit vstupní lékařskou prohlídku, což dle všeho neučinil. Vzhledem k tomu, že žalobce neuvedl žádný vážný důvod, proč ve smyslu § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti, který by omlouval jeho jednání, úřad práce jej správně vyřadil z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu maření součinnosti. Hlavním účelem vedení v evidenci uchazečů je totiž zprostředkování vhodného zaměstnání a žalobce podáním žádosti deklaroval, že se o práci aktivně uchází. Zprostředkoval-li úřad práce žalobci vhodné zaměstnání, žalobce byl povinen učinit nezbytné kroky k nástupu do zaměstnání, aby byl účel jeho vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání naplněn. Ke kvalifikaci, schopnostem a dosavadní délce doby zaměstnání, možnostem ubytování a dopravní dosažitelnosti má přitom úřad práce přihlížet jen, je-li to možné. Žalobci přitom byly opakovaně a intenzivně zprostředkovávány pozice neodpovídající základnímu vzdělání, ale vždy neúspěšně. Proto již nemohl úřad práce přihlížet k žalobcově vyšší kvalifikaci. Pokud jde o popíranou výplatu částky 500 Kč, podklady ve správním spise odpovídají závěrům úřadu práce, přičemž není patrné, proč žalobce jednoznačně prokázanou výplatu této částky zpochybňuje. Žalobce tak nepochybně disponoval dostatečnou hotovostí na to, aby mohl požadovanou lékařskou prohlídku absolvovat, to ale podle všeho neučinil, aniž by své jednání jakkoliv blíže vysvětlil. Je-li žalobce osobou v hmotné nouzi, měl o to více usilovat o nástup do zprostředkovaného zaměstnání, které by pomohlo jeho nepříznivou finanční situaci

vyřešit. S ohledem na uvedené tedy žalovaný měl za prokázané, že žalobce jednal v rozporu se smyslem vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, a úřad práce postupoval v souladu s § 30 odst. 2 písm. f) a odst. 3 a § 31 písm. e) zákona o zaměstnanosti, když rozhodl o vyřazení žalobce z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu maření součinnosti s úřadem práce. Napadené rozhodnutí bylo podle nalepeného štítku doručeno dne 16. 9. 2019, doklad o doručení však ve spise chybí.

14. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (je-li správný údaj na štítku), osobou k tomu oprávněnou a že obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Ve věci soud rozhodoval bez jednání, neboť žalobce s takovým postupem výslovně souhlasil a žalovaný se v příslušné lhůtě na výzvu soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřil, jeho souhlas se proto předpokládá. Soud přitom dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
15. Podle § 30 odst. 2 písm. e) zákona o zaměstnanosti uchazeče o zaměstnání krajská pobočka Úřadu práce z evidence uchazečů o zaměstnání rozhodnutím vyřadí, jestliže bez vážného důvodu maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce (§ 31).
16. Podle § 31 zákona o zaměstnanosti uchazeč o zaměstnání maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce, jestliže
 - a) je podle lékařského posudku schopen plnit povinnosti vůči krajské pobočce Úřadu práce, a přesto je neplní,
 - b) neprojedná doporučené zaměstnání ve lhůtě stanovené krajskou pobočkou Úřadu práce,
 - c) se nedostaví na krajskou pobočku Úřadu práce ve stanoveném termínu bez vážných důvodů [§ 5 písm. c)],
 - d) neplní povinnosti stanovené v § 21, nebo
 - e) jiným jednáním zmaří zprostředkování zaměstnání nebo nástup do zaměstnání.
17. Podle § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti se pro účely tohoto zákona rozumí vážnými důvody důvody spočívající v
 1. nezbytné osobní péči o dítě ve věku do 4 let,
 2. nezbytné osobní péči o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost) 3a), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou,
 3. docházce dítěte do předškolního zařízení a povinné školní docházce dítěte,
 4. místě výkonu nebo povaze zaměstnání druhého manžela nebo registrovaného partnera,
 5. okamžitým zrušením pracovního poměru zaměstnancem podle § 56 zákoníku práce,
 6. zdravotních důvodech, které podle lékařského posudku brání vykonávat zaměstnání nebo plnit povinnost součinnosti s Úřadem práce - krajskou pobočkou Úřadu práce a pobočkou Úřadu práce pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) při zprostředkování zaměstnání, nebo
 7. jiných vážných osobních důvodech, například etických, mravních či náboženských, nebo důvodech hodných zvláštního zřetele.
18. Podle § 32 zákoníku práce je v případech stanovených zvláštním právním předpisem zaměstnavatel povinen zajistit, aby se fyzická osoba před vznikem pracovního poměru podrobila vstupní lékařské prohlídce.

19. Podle § 59 odst. 1 zákona o specifických zdravotních službách, jde-li o osobu ucházející se o zaměstnání, postupuje se při posuzování její zdravotní způsobilosti k práci obdobně jako při posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců v rámci pracovnělékařských služeb s tím, že

a) vstupní lékařskou prohlídku provádí

1. poskytovatel pracovnělékařských služeb, s nímž má zaměstnavatel uzavřenou písemnou smlouvu, nebo poskytovatel pracovnělékařských služeb, který pracovnělékařské prohlídky provádí na základě smlouvy podle § 57a,

2. registrující poskytovatel, ke kterému vyslal zaměstnavatel osobu ucházející se o zaměstnání, nestanoví-li jiný právní předpis 20) jinak a jde-li o práce uvedené v § 54 odst. 2 písm. b), nebo

3. lékař zaměstnavatele uvedený v § 58a odst. 1 písm. a),

b) zaměstnavatel vstupní lékařskou prohlídku zajistí vždy před vznikem

1. pracovního poměru,

2. právního vztahu založeného dohodou o pracích konaných mimo pracovní poměr, má-li být osoba ucházející se o zaměstnání zařazena k práci, která je podle zákona o ochraně veřejného zdraví prací rizikovou nebo je součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 nebo jinými právními předpisy; zaměstnavatel může vstupní lékařskou prohlídku vyžadovat též, má-li pochybnosti o zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o práci, která není prací rizikovou a která má být vykonávána na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, nebo

3. vztahu obdobného vztahu pracovněprávnímu.

Osoba ucházející se o zaměstnání se považuje za zdravotně nezpůsobilou k výkonu práce, k níž má být zařazena, pokud se nepodrobí vstupní lékařské prohlídce podle bodu 1, 2 nebo 3.

20. Podle § 59 odst. 2 zákona o specifických zdravotních službách vstupní lékařskou prohlídku hradí osoba ucházející se o zaměstnání. Zaměstnavatel osobě ucházející se o zaměstnání vstupní lékařskou prohlídku uhradí, jestliže s ní uzavře pracovněprávní nebo obdobný vztah. Věta první a druhá se nepoužije, jestliže osoba ucházející se o zaměstnání se s případným zaměstnavatelem dohodne o úhradě vstupní lékařské prohlídky i v případě neuzavření pracovněprávního nebo obdobného vztahu, anebo stanoví-li právní předpis jinak. Vstupní lékařskou prohlídku, jde-li o posouzení zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání k práci v noci, hradí případný zaměstnavatel vždy.

21. Pokud jde o první žalobní bod, soud dává v plném rozsahu za pravdu žalovanému. Ze shora citovaného ustanovení § 59 zákona o specifických zdravotních službách je patrné, že tento zákon výslovně vyžaduje provedení pracovnělékařské prohlídky ještě před uzavřením pracovněprávního vztahu, což potvrzuje zejména textace odst. 2 citovaného ustanovení, které předpokládá, že v první fázi náklady vstupní zdravotní prohlídky uhradí uchazeč o zaměstnání a zaměstnavatel je povinen tyto náklady uchazeči proplatit, avšak teprve poté, co (a pokud) následně s uchazečem uzavře pracovněprávní vztah, tj. poté, co s ním bude (zpravidla) uzavřena pracovní smlouva. Tuto časovou souslednost předpokládá i ustanovení § 32 zákoníku práce. Žalobce tedy v zásadě nemohl získat pracovní smlouvu v době, kdy ještě nepředložil budoucímu zaměstnavateli vyhovující lékařský posudek ze vstupní lékařské prohlídky, mohl disponovat pouze příslibem zaměstnání podmíněným předložením takového lékařského posudku. Neexistence pracovní smlouvy tedy je jedním z projevů maření součinnosti s úřadem práce a dokladem, že zprostředkované zaměstnání

nebylo nastoupeno, nikoliv okolností vylučující jednání ve smyslu § 31 zákona o zaměstnanosti.

22. Pokud jde o druhou spornou otázku, i zde se soud ztotožňuje se závěry žalovaného. Žalovaný zcela přílehavě poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, č. j. 6 Ads 62/2010-69, který se vyjadřoval k námitkám stěžovatele vyřazeného z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu neabsolvování vstupní lékařské prohlídky a podle nějž *„je v osobním zájmu každého uchazeče o zaměstnání, aby měl vytvořenou finanční rezervu na cestu na stanovené termíny s úřadem práce i na obstarání všech potřebných záležitostí spojených s vyřízením nástupu do zprostředkovaného zaměstnání. Vážné důvody, pro které by stěžovatel mohl odmítnout nastoupit do výkonu zprostředkovaného zaměstnání, upravuje § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti; pod žádný z těchto vážných důvodů uvedených pod body 1 až 6 citovaného ustanovení však nelze podřadit důvody, které vedly stěžovatele k nenastoupení do zaměstnání. Ve správním řízení bylo proto stěžovatelovo jednání při výběrovém řízení správně hodnoceno jako maření součinnosti s úřadem práce a v souladu s § 30 odst. 2 písm. e) zákona o zaměstnanosti byl stěžovatel důvodně vyřazen úřadem práce z evidence uchazečů o zaměstnání.“* Na tento rozsudek dále Nejvyšší správní soud navázal v rozsudku ze dne 8. 2. 2012, č. j. 3 Ads 182/2011-93, v němž připustil v souvislosti s náklady na dopravu, že *„shora uvedený závěr není možno aplikovat plošně, ale je třeba vždy přihlídnout k osobní situaci toho kterého uchazeče o zaměstnání. Nejvyšší správní soud si umí představit situace, kdy se uchazeč o zaměstnání může bez svého zavinění dostat do situace, kdy na cestu do sídla doporučeného zaměstnavatele peněžní prostředky mít skutečně nebude. Důležitá bude samozřejmě i okolnost, jak velké náklady by musel na takovou cestu vynaložit. Taková situace (byť by měla být s ohledem na shora uvedenou zásadu výjimečná) by mohla vážný osobní důvod hodný zvláštního zřetele ve smyslu shora citovaného ustanovení zákona o zaměstnanosti představovat. To již bude v jednotlivých případech na uvážení správních orgánů.“*

23. V daném případě lze tedy shrnout, že žalobce měl přislíbeno na základě zprostředkování úřadem práce zaměstnání (jeho vhodností se soud s ohledem na chybějící žalobní bod zabývat nemůže, ovšem i zde považuje za vhodné podotknout, že argumentace žalovaného je logická a patrně by obstála) a jediné, co jej od získání zaměstnání dělilo, bylo předložení lékařského posudku ze vstupní lékařské prohlídky. Žalobce přitom nijak nezpochybňuje, že lékařskou prohlídku neabsolvoval, a proto ani nemohl do zprostředkovaného zaměstnání nastoupit. Z již citovaného ustanovení § 59 zákona o specifických zdravotních službách přitom vyplývá, že byť za provedení vstupní lékařské prohlídky je odpovědný budoucí zaměstnavatel, její úhradu je povinen zajistit nejprve uchazeč o zaměstnání a teprve následně mu vzniká nárok na její proplacení od zaměstnavatele, bude-li uzavřen pracovněprávní vztah mezi nimi. Byl to tedy žalobce, kdo neučinil nezbytný krok pro nástup do zprostředkování, a je tedy třeba na jeho straně zkoumat, zda měl vážný důvod pro svou nečinnost, jíž zmařil získání již přislíbeného zaměstnání, jakožto kýžený výsledek zákonem předpokládané součinnosti uchazeče o zaměstnání s úřadem práce. Z výkladu § 5 písm. c) bodu 7 zákona o zaměstnanosti učiněného Nejvyšším správním soudem se přitom podává, že nedostatek finančních prostředků v takovém případě může být vážným důvodem jen zcela výjimečně, neboť každý uchazeč o zaměstnání by si měl být vědom, že získání zaměstnání je pro něj tou nejvýznamnější možností, jak může znovu nabýt ekonomické soběstačnosti, a současně cílem, k jehož dosažení v kooperaci s úřadem práce se zavázal podáním žádosti o zařazení do evidence uchazečů. Proto by principiálně vždy měl mít ponechánu stranou nezbytnou finanční rezervu na úhradu vstupních nákladů spojených s nástupem do

zprostředkovaného zaměstnání, popřípadě by v situaci nabízejícího se zaměstnání měl učinit vše nezbytné pro získání takových prostředků, třeba i půjčkou, neboť navázání pracovního poměru představuje „investici“, která takto vynaložené prostředky velmi rychle navrátí. Proto jen v situaci, kdy uchazeč o zaměstnání musí objektivně volit mezi tím, zda zajistí své nejzákladnější životní potřeby, a vynaložením posledních finančních prostředků na získání práce a kdy zároveň nemá žádnou možnost získat potřebnou částku ani za pomoci jiných, lze akceptovat, jestliže zvolí své „přežití“ před možností dosažení budoucího stabilního příjmu.

24. Takto složité podmínky však v případě žalobce v žádném případě nenastaly. Nejenže je soudu známo z výpisů z bankovního účtu předložených žalobcem v souvislosti se žádostí o osvobození od soudních poplatků (a též ze správního spisu v souběžně projednávané věci sp. zn. 49 Ad 16/2019), že má možnost zapůjčení peněz od paní I. H., která mu pravidelně, prakticky každý měsíc poskytuje prostředky v řádu tisíců Kč pod označením půjčka a která by mu tedy nepochybně v jeho zájmu mohla potřebných 500 Kč poskytnout s ohledem na očekávanou snadnou návratnost takové půjčky, ale navíc ze správního spisu skutečně plyne, že žalobce měl právě v rozhodné době dubna 2019 k dispozici finanční hotovost právě ve výši 500 Kč z dávky příspěvku na živobytí, což ani on sám nepopírá.

25. Žalobce považuje za sporné pouze to, zda po něm lze požadovat, aby částku přijatou právě z uvedeného titulu použil právě na vstupní lékařskou prohlídku, a argumentuje tím, že nejde o něco, bez čeho by člověk nemohl žít, tedy nejde o základní životní potřebu. Soud ale musí poznamenat, že žalobcova úvaha je veskrze vadná. Vstupní lékařská podmínka představovala zákonem vyžadovanou vstupní podmínku pro nastoupení do zprostředkovaného zaměstnání, tedy *de facto* cenu získání pravidelného finančního příjmu. Bez pravidelného příjmu, není-li žalobce majetkově zajištěn, resp. není-li ekonomicky zcela soběstačný, však žalobce přežít nemůže. Nebýt sociální podpory státu a případných půjček od příbuzných, nepochybně by zemřel hlady. Vstupní lékařská prohlídka tak představovala právě ekvivalent základní životní potřeby, neboť žalobci otvírala přístup k placenému zaměstnání a k dlouhodobé možnosti hrazení svých základních životních potřeb. Nelze ani v nejmenším pochybovat o tom, že se jednalo o skutečnost, na niž měl žalobce vyplacený příspěvek na péči vydat.

26. Kromě toho to byl navíc sám žalobce, kdo podle protokolu z jednání na úřadu práce (oddělení hmotné nouze) dne 10. 4. 2019 požadoval vyplacení části příspěvku na péči v hotovosti (namísto peněžních poukázek) s odkazem na potřebu uhradit vstupní lékařskou prohlídku. Jestliže si takto vyplacenou částku ponechal a využil ji jiným způsobem, aby nyní tvrdil, že takto příspěvek na živobytí nelze užít, lze jen s politováním konstatovat, že žalobce pracovníci úřadu práce obelhal a zachoval se způsobem, který nelze schvalovat.

27. Byť žalobci lze přisvědčit v tom, že potřebná částka na uhrazení vstupní lékařské prohlídky by mohla být poskytnuta i formou dávky mimořádné okamžité pomoci s ohledem na ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi (lékařský posudek jako výstup takové prohlídky lze považovat za doklad potřebný k přijetí do zaměstnání), tím, že si žalobce tyto peněžní prostředky vyžádal cestou výplaty příspěvku na živobytí v hotovosti, nelze se úřadu práce podívat, pokud mu tutéž částku odmítl vyplatit z téhož titulu podruhé (toto rozhodnutí nicméně není obsahem správního spisu a soud neví, jaké důvody vedly úřad práce k zamítnutí žádosti žalobce; navíc není v tomto řízení oprávněn takové rozhodnutí přezkoumávat).

28. Soud proto uzavírá, že správní orgány správně uzavřely, že žalobce mařil součinnost s úřadem práce, jestliže nevyužil vyplacené peněžní prostředky za tím účelem, k němuž je považoval vyplatit, totiž k absolvování vstupní lékařské prohlídky, a v důsledku toho nenastoupil do zprostředkovaného zaměstnání. Žalobce svým jednáním skutečně popřel účel, proč byl na základě své žádosti veden jako uchazeč o zaměstnání, a je pouze na něm, aby se vypořádal s negativními důsledky vyškrtnutí ze seznamu uchazečů, jimž mohl předejít. Lze jen dodat, že takovým negativním důsledkům nepochybně může předejít i tím, že si nalezne potřebné zaměstnání sám i bez součinnosti úřadu práce. Bohužel, tu nejvhodnější dobu pro to promeškal. Soud v každém případě uzavírá, že napadené rozhodnutí shledává souladným se zákonem, jelikož uplatněné žalobní body neobstojí. Na základě toho soud žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
29. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl v řízení úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšného žalovaného, tomu žádné náklady nad rámec běžného výkonu úřední činnosti nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 2. června 2020

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce